

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1018/2018
09.05.2018. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац, Јелене Боровац, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ из ... и ГГ из ..., ..., ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Зечевић, адвокат из ..., против туженог ЗЗ ..., кога заступа Страхиња Давидов, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2718/17 од 15.12.2017. године, у седници одржаној 09.05.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2718/17 од 15.12.2017. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2718/17 од 15.12.2017. године и Основног суда у Новом Саду П1 296/14 од 07.09.2017. године у одбијајућем делу за период 05.05.2012. – 30.04.2013. године и у делу којим је одбачена тужба тужилаца и предмет враћа Основном суду у Новом Саду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 296/14 од 07.09.2017. године, одбачена је тужба у делу захтева за утврђење ништавости дела уговора о раду закључених између тужиоца ЂЂ и туженог, тужиоца ЕЕ и туженог, тужиоца ЖЖ и туженог, тужиоца ДД и туженог и пок. ИИ и туженог. Делимично су усвојени тужбени захтеви тужилаца и обавезан тужени да им за одређене периоде исплати новчане износе на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде и то по основу увећања за рад у сменама. Одбијени су тужбени захтеви за исплату разлике одговарајуће зараде и за исплату разлике увећане зараде за рад у сменама преко досуђених, а до тражених износа, као и захтев тужиља АА, ББ, ВВ и ГГ за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање. Обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2718/17 од 15.12.2017. године, преиначено је решење о трошковима поступка и одбијен захтев тужилаца за накнаду парничних трошкова у износу од 703.720,00 динара са затезном каматом од дана пресуђења до исплате и одређено да свака странка сноси своје трошкове спора. У

преосталом делу одбијене су жалбе тужене и жалба тужилаца у целости и потврђена првостепена пресуда. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужиоци су изјавили ревизије, због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Испитујући дозвољеност услова за одлучивање о ревизијама као изузетно дозвољенима на основу члана 404. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да су ревизије дозвољене због потребе уједначавања судске праксе и тумачења права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и сада пок. ИИ су у периоду од 01.02.2011. до 31.12.2013. године обављали послове ближе описане у нижестепеним пресудама. У наведеном периоду су радили у сменама а поред тога и у дане празника који су нерадни. ИИ је преминуо 06.04.2016. године, а решењем Основног суда у Новом Саду О 2088/16 за наследнике су оглашене АА, ББ и ВВ и ГГ. У спорном периоду у примени је био Колективни уговор туженог из маја 2010. године који се примењивао до 24.12.2013. године. У време важења овог Колективног уговора туженог, закључен је посебан – грански Колективни уговор за металску индустрију Србије (објављен у "Службеном гласнику РС" 10/12 од 10.02.2012. године, ступио на снагу 19.02.2012. године). Код туженог се примењивао од ступања на снагу одлуке министра рада и социјалне политике о примени Посебног колективног уговора за металску индустрију на све послодавца који обављају ову делатност ("Службени гласник РС" 41/12) који се примењивао од 05.05.2012. до 30.04.2013. године јер је унија послодаваца Србије поднела отказ овог уговора. Одредбама гранског КУ за металску индустрију Србије је прописано да се исти примењују на све запослене код послодавца, те да се непосредно примењује на делатности металског комплекса, да су учесници КУ код послодавца код којих је организован синдикат у обавези да у складу са одредбама закона и овог КУ закључе КУ или изврше измене и допуне важећег КУ ради усклађивања са одредбама закона и гранског КУ. Прописано је и да послодавци и чланови уније послодаваца Србије код којих ни један синдикат не испуњава услове репрезентативности или синдикати нису закључили споразум о удруживању односно ако учесници колективном преговарању не постигну сагласност за закључење КУ дужни су да донесу општи акт или изврше измене и допуне постојећег општег акта ради усклађивања са одредбама закона и гранског КУ, те са запосленима закључе уговоре о раду или их ускладе са одредбама гранског КУ. Вештак је при изради налаза приликом обрачуна зараде тужиоцима примењивао утврђени број бодова за послове које су они обављали и основу зараду обрачунавао у складу са утврђеним бројем бодова и вредношћу бода која је била утврђена од стране директора туженог те је на тако обрачунату основну зараду у складу са ПКУ туженог обрачунавао у складу са Законом о раду, увећану зараду за рад на дан празника који је нерадан, за прековремени рад и тзв. минули рад док је увећану зараду за рад у сменама тужиоца обрачунао само за часове рада у другој смени увећавајући је само за 10%. Утврђена разлика између обрачунате и исплаћене одговарајуће зараде (без увећане зараде за рад у сменама) и припадајуће одговарајуће зараде (без увећане зараде за рад у сменама) за део спорног периода у којем су били у примени посебан грански КУ и општи КУ и то обрачунате применом основне зараде утврђене као производ основне зараде за најједноставнији рад у висини минималне зараде и коефицијента посла који је као најнижи утврђен овим гранским КУ а за послове за које се захтева IV ССС тј. 1,75 као множење основне зараде за најједноставнији посао са коефицијентом посла тужилаца –

сагласно Општем КУ, затим је утврђена разлика између обрачунате и исплаћене увећане зараде за рад у сменама за део спорног периода у којем су били у примени Посебан – грански КУ и Општи КУ, а утврђен је и збир утврђених разлика за овај период као и збир обрачунатих затезних камата на тако утврђене разлике.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбацили тужбу тужилаца у делу захтева за утврђење ништавости уговора о раду у делу у ком је у супротности са КУ јер је поднета по протеклу рока из члана 195. Закона о раду. Досудили су разлику између исплаћене и припадајуће зараде и то применом основне зараде обрачунате у складу са Колективним уговором туженог и законског коефицијента увећања за рад у сменама уз обавезу туженог да тужиоцима, изузев наследника пок. ИИ, на досуђени износ разлике увећане зараде изврши и уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање као саставних делова зараде. По оцени нижестепених судова тужени свој Колективни уговор није ускладио са одредбама гранског Колективног уговора, па због тога није имао обавезу да примени одредбе гранског уговора непосредно. Поред тога, непосредна примена гранског Колективног уговора представљала би оријентационо сврставање у одређену групу занимања и платни коефицијент који не одговара стварном стању.

Становиште нижестепених судова није правилно.

Тужба ради утврђења ништавости уговора не застарева (члан 109. ЗОО), па се у конкретном случају не примењује правило из члана 195. Закона о раду. Због тога ће у поновном поступку нижестепени судови мериторно одлучити о захтеву тужилаца у овом делу.

Према члану 256. Закона о раду ("Службени гласник РС" 24/05) Општи и Посебан колективни уговор непосредно се примењују и обавезују све послодавце који су у време закључивања Колективног уговора чланови удружења послодаваца – учесника Колективног уговора (став 1). По члану 257. истог закона министар може да одлучи да се Колективни уговор или поједине његове одредбе примењују и на послодавце који нису чланови удружења послодаваца – учесника Колективног уговора (став 1). Чланом 258. прописано је да министар може на захтев послодавца или удружења послодаваца да одлучи да се Колективни уговор из члана 257. овог закона у делу који се односи на зараде и накнаде зараде не примењују на поједине послодавце или удружења послодаваца (став 1). Послодавац односно удружење послодаваца могу да поднесу захтев за изузимање од примене Колективног уговора са проширеним дејством, ако због финансијско-пословних резултата нису у могућности да примене Колективни уговор (став 2). Уз захтев из става 2. овог члана послодавац или удружење послодаваца дужни су да доставе доказе о разлозима за изузимање од примене колективних уговора са проширеним дејством (став 3). Чланом 259. Одлуку о изузимању од примене Колективног уговора министар доноси по прибављеном мишљењу социјално-економског савета.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, грански Колективни уговор је у конкретној ситуацији морао бити непосредно примењен без обзира што тужени није ускладио одредбе свог Колективног уговора са њим јер запослени не може да трпи штетне последице, а послодавац да извлачи корист из чињенице да појединачни колективни уговор није усклађен са Посебним (Гранским) који хијерархијски има већу правну снагу. Усклађивање коефицијената за исплату зараде извршио је вештак. Због

тога се не може прихватити закључак нижестепених судова да би примена гранског Колективног уговора представљала оријентационо сврставање у одређену групу занимања и платни коефицијент који не одговара стварном стању. Међутим, изостала је оцена нижестепених судова да ли је усклађивање извршено правилно (тужени је имао примедбе на начин разврставања тужилаца сматрајући да треба поћи од послова које су обављали а не од степена њиховог образовања). Како од ове чињенице зависи правилна примена материјалног права, односно висина износа који је тужени у обавези да исплати, нижестепене пресуде су морале бити укинуге.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и донети нову и закониту одлуку.

На основу члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић